

Kommissionens arbetsprogram för 2016

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 12 november 2015 att ge bl.a. utbildningsutskottet tillfälle att yttra sig över kommissionens arbetsprogram för 2016 (KOM(2015) 610) i de delar som rör utbildningsutskottets beredningsområde.

I arbetsprogrammet beskrivs bl.a. 23 nya initiativ som kommissionen avser att presentera under 2016. Utskottet lämnar i yttrandet huvudsakligen övergripande kommentarer om tre nya initiativ som rör utskottets beredningsområde. Dessa initiativ handlar om en ny kompetensagenda för Europa, ytterligare förenkling av finansieringen genom forskningsramprogrammet Horisont 2020 inom ramen för halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen 2014–2020 och en rymdstrategi för Europa.

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram för 2016

Den 27 oktober 2015 presenterade kommissionen meddelandet Kommissionens arbetsprogram 2016 – Dags för nya tag (KOM(2015) 610). Arbetsprogrammet beskriver kommissionens politiska prioriteringar för det kommande året. Det är den nuvarande kommissionens andra arbetsprogram och följer de tio politiska prioriteringar som kommissionsordföranden Jean-Claude Juncker satt upp för mandatperioden.¹

Kommissionen framhåller i arbetsprogrammet att man, på samma sätt som i 2015 års arbetsprogram, avser att koncentrera sig på de stora frågorna samt säkerställa att lagstiftningen på EU-nivå och EU:s utgiftsprogram fungerar effektivt och ändamålsenligt. I arbetsprogrammet beskrivs bl.a. 23 nya initiativ som kommissionen avser att presentera under 2016.

Planerade initiativ inom utbildningsutskottets beredningsområde

I arbetsprogrammet presenterar kommissionen huvudsakligen följande tre initiativ inom utbildningsutskottets beredningsområde:

Ny kompetensagenda för Europa

Inom ramen för kommissionens första prioritering om en ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investering planerar kommissionen att lägga fram en ny kompetensagenda för Europa (KOM(2015) 610 s. 5, bilaga 1 punkt 1). Enligt kommissionen är avsikten med initiativet att ge européerna de färdigheter de behöver för att anpassa sig till behoven i en föränderlig omvärld och på en föränderlig arbetsmarknad. Agendan syftar enligt kommissionen bl.a. till att främja kompetensutveckling, inklusive ömsesidigt erkännande av kvalifikationer, och till att stödja yrkesinriktad och högre utbildning.

Översyn av den fleråriga budgetramen 2014–2020

Ett annat initiativ inom prioriteringen om en ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investering är den översyn av den fleråriga budgetramen 2014–2020 som planeras under 2016 (KOM(2015) 610 bilaga 1 punkt 4). Inom ramen för denna översyn avser kommissionen att fokusera på hur man på ett bättre sätt kan rikta finansieringen till EU:s prioriteringar. Som en del av detta lyfter kommissionen fram att man bl.a. avser att undersöka utrymmet för att

¹ 1. En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investering, 2. En sammankopplad digital inre marknad, 3. En motståndskraftig energiunion och en framåtblickande klimatpolitik, 4. En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas, 5. En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union, 6. Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA, 7. Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende, 8. Mot en ny migrationspolitik, 9. En starkare global aktör och 10. En union i demokratisk förändring.

ytterligare förenkla finansieringen genom EU:s ramprogram för forskning och innovation 2014–2020, Horisont 2020.

En rymdstrategi för Europa

Inom ramen för kommissionens fjärde prioritering om en fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas anger kommissionen i arbetsprogrammet att man under 2016 avser att presentera en rymdstrategi för Europa (KOM(2015) 610 s. 8, bilaga 1 punkt 13). Detta initiativ syftar enligt kommissionen till att samordna de olika delarna av EU:s rymdaktiviteter, vilket inkluderar en färdplan för de konkreta åtgärder som möjliggör riktade tillämpningar på särskilda områden och innebär en vidareutveckling av EU:s rymdprogram, bl.a. Galileo och Copernicus, till nytta för ekonomin, myndigheterna och samhället som helhet.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det är mycket viktigt att samarbetet på EU-nivå ger ett mervärde för EU:s medlemsstater. Utifrån detta välkomnar utskottet kommissionens fortsatta ambition att fokusera på de större frågorna samt att lägga vikt vid att EU-lagstiftningen och EU:s utgiftsprogram fungerar effektivt och ändamålsenligt.

Utskottet kan vidare konstatera att arbetsprogrammet kortfattat beskriver de nya initiativ som kommissionen avser att presentera under 2016. Utifrån detta kan utskottet endast övergripande kommentera de initiativ som rör utbildningsutskottets beredningsområde. Utskottet ser fram emot att aktivt följa utvecklingen inom dessa frågor och att ta del av de olika initiativen när de presenteras under året.

När det gäller det aviserade initiativet om en ny kompetensagenda för Europa noterar utskottet att det finns flera etablerade samarbeten mellan EU:s medlemsstater inom de frågor som kommissionen nämner i beskrivningen av kompetensagendan i arbetsprogrammet. En god kompetensförsörjning och högre utbildning utgör t.ex. en viktig del inom tillväxtstrategin Europa 2020. Ett annat exempel är det samarbete om yrkesutbildning som finns sedan 2002 inom ramen för den s.k. Köpenhamnsprocessen.² När det gäller erkännande av kvalifikationer finns det bl.a. ett direktiv om erkännande av yrkeskvalifikationer inom EU, som nyligen har reviderats.³ Utskottet anser att samarbete och utbyte av erfarenheter inom dessa frågor är värdefullt för att öka kompetensen, sysselsättningen och tillväxten inom varje medlemsstat samt inom EU som helhet. Samtidigt vill utskottet understryka att flera av

² Den 29–30 november 2002 träffades Europas ministrar med ansvar för yrkesutbildning och kommissionen i Köpenhamn och antog en deklaration om förbättrat europeiskt samarbete på yrkesutbildningsområdet (den s.k. Köpenhamnsdeklarationen).

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU av den 20 november 2013 om ändring av direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer och förordning (EU) nr 1024/2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden (IMI-förordningen).

dessa frågor i huvudsak är ett nationellt ansvar. Det är därför viktigt att den nationella kompetensen respekteras i det fortsatta arbetet med kompetensagendan.

Utskottet ser positivt på kommissionens avsikt att inom ramen för halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen 2014–2020 se över möjligheterna för ytterligare regelförenkling av finansieringen genom EU:s forskningsramprogram Horisont 2020. Horisont 2020 är enligt utskottets mening värdefullt för både den nationella och den europeiska forskningens utveckling. Som ett exempel vill utskottet nämna att regeringen i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 16 s. 148, bet. 2015/16:UbU1 s. 123–124) beräknade att närmare 4 miljarder kronor av de svenska investeringarna i forskning och utveckling (FoU) under 2015 skulle komma från EU:s forskningsmedel, vilket utgör ca 10 procent av statliga och övriga offentliga investeringar i FoU under 2015. Utskottet har vid ett flertal tillfällen understrukit behovet av en förenkling av reglerna för Horisont 2020 (se t.ex. utlåtande 2010/11:UbU15 och yttrande 2014/15:UbU4y). Den dåvarande regeringen drev även framgångsrikt denna position i förhandlingarna om inrättandet av Horisont 2020. Ett förenklat regelverk kan enligt utskottet underlätta för såväl näringsliv som offentliga forskningsutförare att delta i Horisont 2020 och därigenom öka mervärdet av ramprogrammet ytterligare.

När det gäller kommissionens aviserade initiativ om en rymdstrategi för Europa vill utskottet framhålla följande. I och med Lissabonfördraget 2009 infördes en särskild rättslig grund för rymdpolitiken på EU-nivå (artikel 189 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt) och EU fick därmed en större roll inom europeisk rymdverksamhet. EU:s roll inom området är under ständig utveckling, och utskottet anser att en europeisk rymdstrategi kan fylla en viktig långsiktig roll i denna utveckling. Inom detta arbete är det enligt utskottets mening viktigt att titta på samarbetet, samordningen och synergierna mellan den europeiska rymdorganisationen (ESA) och EU. Utskottet välkomnar dessutom att kommissionen i arbetsprogrammet lyfter fram att man avser att undersöka hur de europeiska rymdprogrammen, t.ex. Galileo och Copernicus, kan utvecklas till nytta för såväl ekonomin och myndigheterna som samhället i sin helhet.

Stockholm den 19 januari 2016

På utbildningsutskottets vägnar

Lena Hallengren

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lena Hallengren (S), Christer Nylander (L), Thomas Strand (S), Betty Malmberg (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Stefan Jakobsson (SD), Michael Svensson (M), Håkan Bergman (S), Jabar Amin (MP), Erik Bengtzboe (M), Gunilla Svantorp (S), Robert Stenkvist (SD), Daniel Riazat (V), Annika Eclund (KD), Roza Güclü Hedin (S), Maria Stockhaus (M) och Fredrik Christensson (C).